

สรุปและเสนอแนะ

5.1 ปัญหาในเขตพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ด

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ชุมชนอำเภอปากเกร็ดมีปัญหาหลายประการ ซึ่งอาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ นับเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดเพราะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องให้เกิดปัญหาอื่นตามมาอีกหลายอย่าง ลักษณะการใช้ที่ดินที่ก่อให้เกิดปัญหาคือ

1. โรงงานอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ซึ่งมีอยู่มากทางด้านทิศเหนือ และทิศตะวันออก โดยเฉพาะตำบลบ้านใหม่ บางพูด ปากเกร็ด ในอดีตโรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้แก่ โรงแปรรูปไม้โรงสี ได้อาศัยแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นทางลำเลียงวัตถุดิบ เนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้มีสภาพเป็นเมือง กลายเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนจำนวนมาก โรงงานเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมแห่งการอยู่อาศัย เช่น เสียง กลิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดมลภาวะด้านอื่น ๆ ได้

2. สถานศึกษา เนื่องจากชุมชนอำเภอปากเกร็ดมีสถานศึกษาอยู่เป็นจำนวนมากและมักเกาะกลุ่มโดยเฉพาะโรงเรียนระดับประถม-มัธยม อยู่ในตำบลปากเกร็ดและตำบลบางตลาด ทำให้มีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในพื้นที่อื่น ๆ เดินทางเข้ามาเรียนหนังสือ จึงก่อให้เกิดปัญหาการจราจรในช่วงชั่วโมงเร่งรีบ เช่น โรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนชลประทานวิทยา โรงเรียนสวนกุหลาบ ฯ โรงเรียนอนุบาลวัดเทพธกษา โรงเรียนอัมพรไพศาล เป็นต้น ทั้งถนนแจ้งวัฒนะและถนนติวานนท์

3. ย่านพาณิชย์กรรมริมถนนสายหลัก จะพบว่าริมถนนสายหลักมีอาคารพาณิชย์เรียงรายไปตามถนน ซึ่งอาคารพาณิชย์เหล่านี้เป็นตึกแถวแบบเก่า มีที่จอดรถน้อยมาก หรือส่วนใหญ่จะไม่มีที่จอดรถในอาคาร ดังนั้นผู้มาติดต่อจึงต้องจอดรถริมถนน ปัจจุบันเมื่อจำนวนรถมีมากขึ้นจึงก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด นอกจากนี้อาคารพาณิชย์บางแห่งยังได้มีการวางสินค้ายื่นออกมาบนทางเท้า ทำให้ไม่สะดวกแก่การสัญจร พื้นที่ที่มีปัญหาได้แก่ บริเวณย่านการค้าต่าง ๆ ริมถนนสายแจ้งวัฒนะและติวานนท์ ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด เกิดอุบัติเหตุ และขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

4. การขยายตัวของการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย

1) ปัญหาด้านที่ดิน

ก. การใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดฝั่งตะวันออก (เขตเทศบาลตำบล)

- เนื่องจากพื้นที่ศึกษามีการขยายตัวทำให้มีความต้องการการใช้ที่ดินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันออกซึ่งมีการคมนาคมสะดวก มีสาธารณูปโภคสาธารณูปการพร้อมกัน ก่อให้เกิดปัญหาการใช้ที่ดินแบบบุกรุกเขตพื้นที่เกษตรกรรมมากขึ้น ขาดความสมดุลย์ทางธรรมชาติ ทั้งนี้โดยกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มน้อยที่สุดมีการซื้อและกักตุนที่ดินไว้เพื่อผลทางธุรกิจ กลุ่มผู้มีรายได้น้อยหรือผู้ที่ต้องการหาที่อยู่อาศัยใหม่จึงได้รับความเดือดร้อนทางอ้อมจากผู้เป็นเจ้าของโครงการฯ เนื่องจากต้นทุนในการซื้อที่ดินสูงมาก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวด้านที่อยู่อาศัย สำหรับโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยและชุมชนแออัดจะมีการวางผังเมืองรวมนนทบุรีแล้วยังคงมีความขัดแย้งกันในการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านการรองรับการขยายตัวของชุมชนในเขตพื้นที่ศึกษา เช่น การปะปนกันของการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ศาสนสถานและอุตสาหกรรมบริเวณตำบลปากเกร็ด

ข. การใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดฝั่งตะวันตก

จากการที่ฝั่งตะวันตกของพื้นที่ศึกษามีการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมีสภาพเป็นสวนผลไม้และพื้นที่นาที่นับวันจะลดน้อยลงไปตั้งแต่มีการเชื่อมสองฝั่งด้วยสะพานนนทบุรีและสะพานพระนั่งเกล้าฯ ก่อให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์และจากการที่ดินมีราคาสูงกว่าทางฝั่งตะวันออกมาก จึงก่อให้เกิดการก้าวกระโดด (LEAP FROGGING) ของนักลงทุนเพื่อที่จะกว้านซื้อที่ดินราคาถูก และดำเนินโครงการจัดสรรที่อยู่อาศัยเพียงตามแนวถนนสายหลัก (RIBBON DEVELOPMENT) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยและบริการพื้นฐานในบริเวณพื้นที่โดยรอบและเป็นผลเสียต่อการที่จะพัฒนาพื้นที่โดยรวมอย่างมีระบบนอกจากนี้พื้นที่เกษตรกรรมนับวันมีแต่จะน้อยลงไปทุกที

ค. ที่ดินที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา

เนื่องจากมีการใช้ที่ดินของชุมชน โดยเฉพาะบริเวณพักอาศัยนั้นมีลักษณะการขยายตัวไปตามแนวถนนสายหลัก จึงทำให้ในเขตพื้นที่ศึกษายังมีที่ดินว่างเปล่าซึ่งไม่มีทางเข้าออก เพราะยังไม่ได้มีการพัฒนาจึงไม่สามารถเปิดพื้นที่เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยได้เต็มที่

2) ปัญหาด้านชุมชนใหม่

ก. มาตรฐานอาคารอยู่อาศัย

- ชุมชนใหม่ที่เกิดขึ้นทางฝั่งตะวันตกของชุมชนอำเภอปากเกร็ด (นอกเขตเทศบาล) ได้แก่ ตำบลท่าอิฐนั้นมีการก่อสร้างอาคารที่ยังไม่มีความเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย

ซึ่งจะทำให้ไม่มีความปลอดภัยในด้านชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย และมีปัญหาในการจัดการสาธารณูปโภคสาธารณูปการด้วย เพราะพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ยังไม่สามารถมีผลบังคับใช้ครอบคลุมถึงบริเวณดังกล่าว

5. การใช้ประโยชน์ในอาคารและที่ดิน ยังมีความสับสนไม่เป็นระเบียบ การใช้ที่ดินแบบพักอาศัย การค้าบริการ อุตสาหกรรม มีลักษณะอยู่ปะปนกัน ไม่แบ่งแยกเป็นบริเวณใดบริเวณหนึ่งให้ชัดเจน

ด้านการคมนาคม-ขนส่ง

1. ปัญหาการจราจรและการคมนาคม

จากการที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดได้รับอิทธิพลการขยายตัวจากกรุงเทพฯ ทำให้ประชากรเกิดการเคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในอัตราเพิ่มแต่ละปีสูงมาก นอกจากนี้แหล่งงานใหญ่ยังคงเป็นกรุงเทพฯ ทำให้มีการเดินทางไปมาระหว่างกรุงเทพฯ-อำเภอปากเกร็ด และพื้นที่ใกล้เคียงมากจนทำให้เกิดปัญหาความคับคั่งของการจราจรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะชั่วโมงเร่งด่วน การจราจรจะคับคั่งมากตามบริเวณห้าแยกปากเกร็ด (จุดตัดถนนแจ้งวัฒนะกับถนนติวานนท์) แยกสนามบินน้ำ (จุดตัดถนนติวานนท์กับถนนสนามบินน้ำบริเวณหน้ากรมชลประทานปากเกร็ด บริเวณทางแยกหน้าสวนสมเด็จพระเจ้า (ตั้งอยู่ริมถนนติวานนท์) สำหรับพื้นที่ทางฝั่งตะวันตก การคมนาคมภายในหมู่บ้าน/ระหว่างหมู่บ้าน/ระหว่างอำเภอ โดยส่วนใหญ่ถนนยังเป็นถนนลูกรัง การคมนาคมไม่สะดวก โดยเฉพาะในฤดูฝน เกิดผลกระทบต่อเนื่องในระบบเศรษฐกิจและสังคมจากการที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปสาเหตุของการจราจรติดขัดได้ดังนี้

1. เกิดจากกระจุกตัวของกิจกรรมภายในชุมชน ได้แก่ ตลาดสดเทศบาลตำบลปากเกร็ด ตลาดบางตลาด ตลาดบุญตรง และห้างสรรพสินค้าใหญ่ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวภายในชุมชนทั้งชุมชนและชุมชนที่ใกล้เคียงได้เข้ามาใช้บริการในย่านดังกล่าว ก่อให้เกิดปริมาณการจราจรสูงในถนนแจ้งวัฒนะและติวานนท์ เพราะเดิมถนนสายนี้ก็มีปริมาณการจราจรสูงอยู่แล้ว เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวใช้เป็นเส้นทางติดต่อกับกรุงเทพมหานคร

2. เกิดจากกิจกรรมบางชนิดที่ดึงดูดปริมาณการจราจรในบริเวณ ได้แก่ บริเวณท่าหน้าปากเกร็ด ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น-สิ้นสุดของรถประจำทางสายต่าง ๆ ที่แล่นเข้าสู่กรุงเทพฯ และพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี อีกทั้งการคมนาคมทางน้ำซึ่งมีเรือยนต์เข้าสู่กรุงเทพฯ และเรือข้ามฟาก เรือหางยาวที่แล่นในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ทำให้เกิดความพลุกพล่านของการขึ้น-ลงของผู้โดยสารและเกิดความสับสนในการเข้า-ออกของรถยนต์ส่วนตัว และการจอดของรถประจำทางซึ่งมีจำนวนมากและมีผลต่อผู้รอโดยสาร

3. เกิดจากปริมาณรถที่ผ่านชุมชน ได้แก่

1) จากการผ่านถนนแจ้งวัฒนะ เพื่อสามารถไปสู่พื้นที่กรุงเทพฯ และจังหวัดอื่น ๆ ได้ ทางถนนประชาชื่น ถนนรามอินทรา ถนนพหลโยธิน และถนนวิภาวดี จึงมีรถส่วนตัวและรถบรรทุกสินค้าผ่านพื้นที่ชุมชนส่วนนี้มาก

2) จากการผ่านพื้นที่คึกกา ซึ่งมีการขยายตัวมากและไปยังกรุงเทพฯ-ปทุมธานี ออยุธยา ต้องผ่านถนนติวานนท์ บริเวณสี่แยกแควสายผ่านเข้าแยกปากเกร็ด ซึ่งสามารถออกสู่พื้นที่ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษา และผ่านออกเพื่อไปยังสุพรรณบุรี นครปฐม ได้ เป็นต้น

4. เกิดจากแหล่งงานส่วนใหญ่ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษาพร้อมใจกันใช้เส้นทางที่มุ่งสู่กรุงเทพมหานครในเวลาชั่วโมงเร่งด่วน จึงเกิดการจราจรติดขัดตามบริเวณทางแยกต่าง ๆ โดยติดเป็นระยะยาว

การดำเนินการของจังหวัดที่แล้มาเพื่อแก้ไขปัญหา

จากแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการจราจรเร่งด่วนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เกี่ยวกับระบบการจราจรและการแก้ไขปัญหาเฉพาะจุด เช่น ตามบริเวณทางแยก ถนนเชื่อม ฯลฯ ในเรื่องต่าง ๆ มีดังนี้

1) ห้ามจอดรถทุกชนิดหรือบางชนิดในถนนบางสาย ทำให้การคับคั่งของปัญหาการจราจรในช่วงชั่วโมงเร่งด่วนบรรเทาการติดขัดลงไปได้บ้าง

2) ดำเนินการติดตั้งสัญญาณไฟกระพริบบริเวณถนนสนามบินน้ำรวม 2 จุด และหน้ากรมชลฯ ปากเกร็ดอีกด้วย

3) ปรับปรุงเกาะกลางและขยายผิวการจราจรบริเวณถนนแจ้งวัฒนะ

4) การใช้แผงจราจรกั้นกลางถนนบริเวณชุมชนต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการเลี้ยวกลับของรถ

5) กำหนดบริเวณห้ามจอดรถ ในถนนสายสำคัญในช่วงเวลาเช้า-เย็น หรือตลอดวัน ซึ่งช่วยลดความแออัดของการจราจรลงได้มาก

ด้านการบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ

1. การระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจัดเป็นปัญหาระดับภาค แม้ว่าพื้นที่ศึกษาจะมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำท่วมขังในบางพื้นที่ แต่ในกรณีที่ฝนตกหนักและช่วงน้ำทะเลหนุน (เซตอิทธิพลจากน้ำทะเลตอนบนสุด) ก็ก่อให้เกิดน้ำท่วมได้เช่นกัน อาจจำแนกสาเหตุได้ดังนี้

1) เนื่องจากพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดอยู่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นแหล่งระบายน้ำใหญ่ที่สุด ดังนั้นน้ำจากลำคลองต่าง ๆ ทั้งฝั่งตะวันออกและตะวันตก เช่น คลองเปรม-

ประชากร คลองบางตะไนย์ คลองพระอุดม คลองช้อย คลองบางพูด คลองบางพั้ง คลองพระอุดม และคลองบางบัวทอง บริเวณปากคลองเหล่านี้บางคลองจึงต้องมีประตูน้ำและเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ บางครั้งเมื่อฝนตกหนัก ปริมาณน้ำมีเป็นจำนวนมาก คลองไม่สามารถรับได้หมด ทำให้น้ำเอ่อล้นเป็น น้ำท่วม

- 2) คลองมีสภาพตื้นเขิน โดยเฉพาะคลองคูเล็ก ๆ และบางคลองถูกรุกล้ำ เช่น คลองบางพั้ง เป็นต้น
- 3) กรณีที่น้ำทะเลหนุน ทำให้น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นสูง เอ่อล้น ก่อให้เกิด น้ำท่วมพื้นที่ริมแม่น้ำ
- 4) ถนนซอยที่สร้างมานาน มักไม่มีท่อระบายน้ำ
- 5) ท่อระบายน้ำหลายแห่งชำรุดอุดตัน
- 6) พื้นที่ศึกษาบางบริเวณเป็นที่ลุ่ม มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเพียงเล็กน้อย เช่น ตำบลเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่อยู่ในแขวงถนนนครไชยศรี และแขวงบางซื่อ ทำให้การระบาย น้ำไม่สะดวก ต้องมีการสูบน้ำที่เกินความต้องการออกเป็นประจำทุกปี
- 7) การทิ้งขยะลงในลำคลองและทางระบายน้ำ
- 8) ขาดการวางแผนจากหน่วยงานต้นสังกัด และขาดงบประมาณในการบำรุง รักษา

2. ระบบประปา ซึ่งในปัจจุบันการขยายตัวของชุมชนอำเภอปากเกร็ด มีการพัฒนาเป็นไปในแนวตั้งมากขึ้น อันเป็นผลของการขยายตัวของชุมชนเองและชุมชนใกล้เคียง ทำให้ ความหนาแน่นของประชากรและจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ส่วนพื้นที่รอบนอกเป็นไปในแนวราบโดย ผังด้านตะวันตกของพื้นที่ศึกษาอยู่ในเขตสถานีจ่ายน้ำบางบัวทอง การให้บริการน้ำประปาไม่เพียงพอ และในฝั่งตะวันออกของพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่เมืองอยู่ในเขตรับผิดชอบของประปานครบุรี ซึ่งปัจจุบัน การขยายตัวของเมืองมีมากขึ้น ซึ่งการให้บริการก็ยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังเกิดจากท่อที่ให้ บริการมีการเสื่อมโทรม และในอนาคตการพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะริมถนนสายหลัก จะใช้พื้นที่เป็นไปในแนวตั้งเพิ่มขึ้น

3. การศึกษา ปรากฏว่ามีการกระจายตัวของสถานศึกษาทั้งระดับประถมจนถึง อุดมศึกษา จะอยู่ฝั่งทางด้านตะวันออกของชุมชน ซึ่งเพียงพอกับการให้บริการ ส่วนทางด้านตะวันตกของชุมชนการบริการของสถานศึกษากระจายยังไม่ทั่วถึง และในพื้นที่ชุมชนมีการให้บริการ ระดับสูงกว่าระดับประถมศึกษาให้การบริการไม่ทั่วถึง ทั้งนี้อาจเกิดจากการขาดแคลนงบประมาณ และสถานศึกษาตั้งอยู่ในชุมชนเดิม ส่งผลให้กับชุมชนโดยผู้ที่ให้บริการจะต้องให้บริการในกรุงเทพมหานคร จึงก่อให้เกิดการเดินทางซึ่งเป็นปัญหาด้านการจราจรตามมา

4. การบริการสาธารณสุข หมายถึงสถานเอนามัย ซึ่งนับว่าจำเป็นสำหรับประชาชนที่มีรายได้น้อย ซึ่งไม่มีกำลังทรัพย์พอเพียงที่จะไปใช้บริการของคลินิก หรือ โรงพยาบาลเอกชน ประกอบกับพื้นที่ศึกษาฝั่งตะวันตกไม่มีโรงพยาบาลของรัฐตั้งอยู่ และประชาชนรายได้น้อยมีจำนวนมาก พบว่าในปัจจุบันการให้บริการด้านอนามัยแก่ประชาชนยังน้อยมาก ประชาชนจึงต้องใช้บริการในกรุงเทพมหานคร

5. สวนสาธารณะ แม้ว่าจากข้อมูลการใช้ที่ดินจะแสดงให้เห็นว่ามีที่พักผ่อนหย่อนใจอยู่เป็นพื้นที่หลายสิบหลายร้อยไร่ แต่จะเห็นได้ว่าที่พักผ่อนเหล่านั้น เช่น สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ บ้านไทยสวนทิพย์ สนามกอล์ฟชลประทาน เป็นต้น แต่สถานที่พักผ่อนเหล่านั้น เช่น บ้านไทยสวนทิพย์ และสนามกอล์ฟชลประทาน ต้องมีการเสียค่าผ่านประตูหรือไม่ก็เปิดบริการเฉพาะสมาชิก พื้นที่ชุมชนนับว่าขาดแคลนสถานพักผ่อนหย่อนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งในอนาคตการขยายตัวของชุมชนจะมีมากขึ้น ความต้องการดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงควรหาแนวทางปรับปรุงที่ว่างที่มีอยู่ในปัจจุบันมาพัฒนาปรับปรุงให้สามารถรองรับความต้องการสถานพักผ่อนหย่อนใจ

6. การรักษาความสะอาด ในปัจจุบันพบว่า การให้บริการเก็บขยะและการรักษาความสะอาดของเทศบาลยังไม่เพียงพอ โดยเห็นได้จากจำนวนเจ้าหน้าที่และจำนวนรถขยะ ทำให้มีปริมาณขยะตกค้างต่อวันมีจำนวนมากที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถบริการได้ทั่วถึง ตลอดจนตามตลาดสดต่าง ๆ ก่อให้เกิดความสกปรกและกลิ่นรบกวน

ปัญหาภูมิทัศน์ชุมชน จัดเป็นปัญหาที่เมืองต่าง ๆ ซึ่งมีได้มีการวางแผนกำลังประสบบอยู่ พื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลก็มีปัญหานี้ ที่สำคัญคือพื้นที่ศึกษามีพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ เช่น เกาะเกร็ด ซึ่งมีสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เช่น วัดปรมัยยิกาวาส หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ คือ การปั้นหม้อ และประเพณีของมอญ เป็นต้น ดังนั้นปัญหาของเมือง พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำทั้งฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก จึงอาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านทัศนียภาพ และทำให้คุณค่าต่าง ๆ ลดลง สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญได้แก่

1) สิ่งปลูกสร้าง โดยเฉพาะอาคารต่าง ๆ ซึ่งจะพบเห็นโดยทั่วไป ที่เห็นได้ชัดคืออาคารพาณิชย์ริมถนนสายหลักต่าง ๆ และที่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมาก คือ อาคารที่ปลูกสร้างอยู่ใกล้ ๆ กับบริเวณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และไม่สอดคล้องกลมกลืนกัน เช่น อาคารใหม่ริมถนนภูมิเวช และถนนสุขาประชาสรรค์ ซึ่งเป็นอาคารชุดพักอาศัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบางอาคารที่บดบังมุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยามายังกลุ่มอาคารที่มีคุณค่า

2) อาคารบ้านเรือนที่ทรุดโทรม โดยเฉพาะอาคารไม้เป็นกลุ่มที่อยู่อาศัยซึ่งปลูกสร้างมานาน ส่วนใหญ่เป็นบ้านไม่มีบริเวณซึ่งกลายเป็นชุมชนแออัด เช่น ชุมชนวัดบางพูด ชุมชนวัดหงษ์ทอง ชุมชนปากเกร็ด (วัดกู่) ก่อให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อม สุขภาพ อัจฉิภย และปัญหาด้านสังคม เป็นต้น

3) การรुक้ำแม่้ำและคูคลอง ตลอดจนการทิ้งขยะสิ่งปฏิกูล และระบายน้ำเสียลงไป ทำให้คูคลองตื้นเขิน และหมดสภาพไปในที่สุด สำหรับการรुक้ำคูคลองนั้นจะเกิดขึ้นบริเวณที่มีชุมชนแออัด บ้านเรือนที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่้ำเจ้าพระยาเป็นส่วนใหญ่

4) การขาดการบำรุงรักษา พื้นที่บริเวณคูคลองและพื้นที่ริมฝั่งแม่้ำเจ้าพระยา

5) ทำดุดทราย ซึ่งอยู่ริมแม่้ำเจ้าพระยา และมักจะเข้าที่วัดอยู่ เป็นที่ขนถ่ายทรายจากเรือ ทำให้เกิดภาพไม่่่าดู เพราะเครื่องมีอระโยงระยางเกะกะบดบังความสง่างามของโบสถ์วิหาร นอกจากนี้ยังมีรถบรรทุกทรายวิ่งเข้าออก อาจทำความเสียหายต่ออาคารโบราณได้

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีสาเหตุจากด้านอื่นอีก เช่น บ้ำยโฆษณา หาบเร่ แผงลอยต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งพบเห็นอยู่ทั่วไป

ด้านสิ่งแวดล้อม นับเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ดังนั้นสิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญ ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมก่อให้เกิดปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะมลภาวะต่าง ๆ ทั้งอากาศเสีย น้ำเสีย ซึ่งเป็นผลพวงต่อเนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม การระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ และประการสำคัญเนื่องจากพื้นที่ศึกษาฝั่งตะวันออกจัดเป็นพื้นที่เมือง จึงมีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับเมืองอื่น ๆ ทั่วไปด้วย

5.2 บทบาทของชุมชนอำเภอปากเกร็ดในอนาคต

จากการศึกษาบทบาทที่ผ่านมาของจังหวัดนนทบุรี ในการที่เป็นเมืองรองของภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีศักยภาพสูงในการที่จะเป็นฐานเศรษฐกิจ เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งงานที่สำคัญอีกด้วย ประกอบกับบทบาทและความสำคัญของจังหวัดนนทบุรี ทำให้สามารถสรุปบทบาทของชุมชนอำเภอปากเกร็ดในอนาคต ซึ่งจะเป็นปัจจัยในการพิจารณาเพื่อเสนอแนะการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนเมืองในอนาคตต่อไป

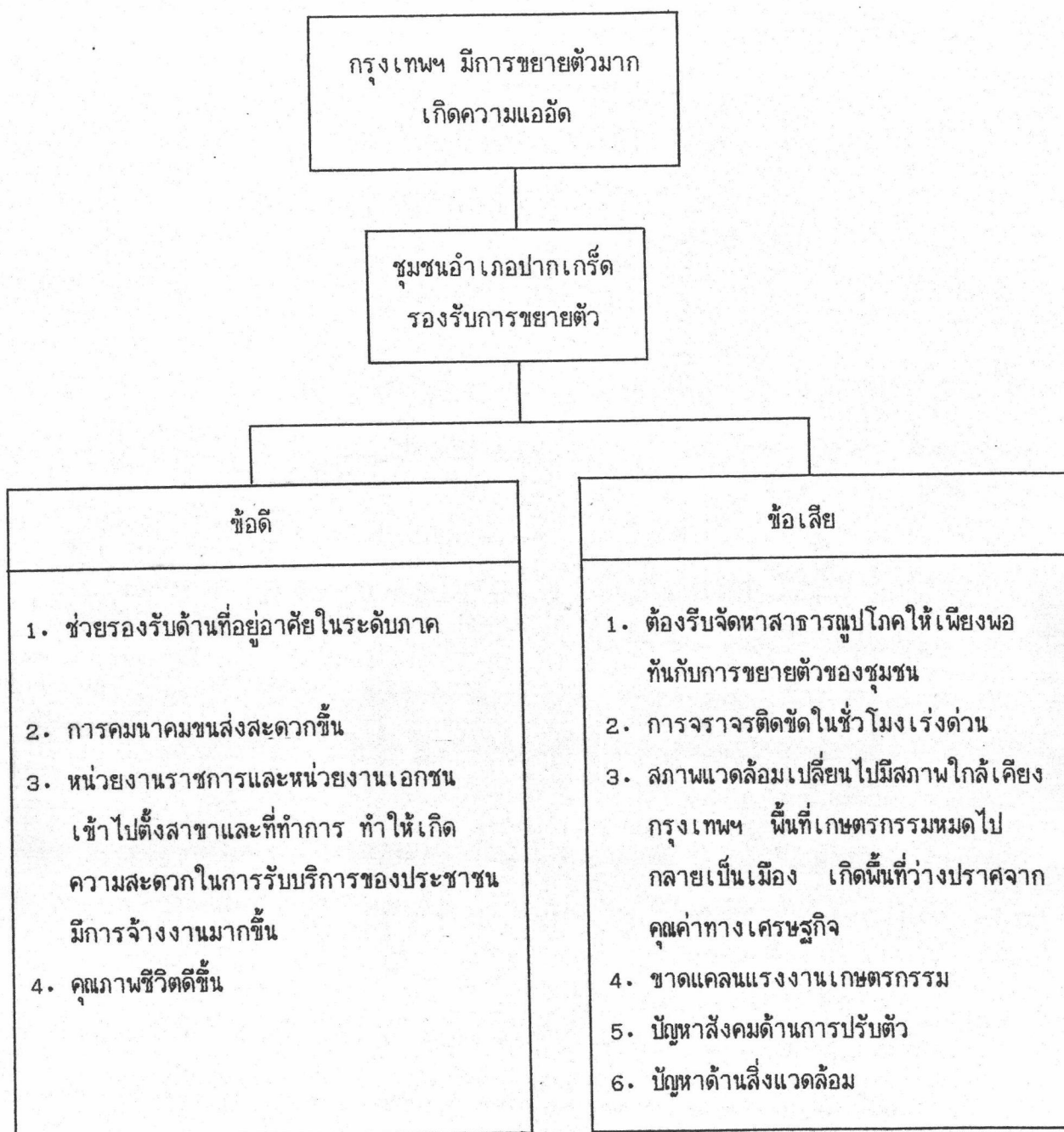
บทบาทของชุมชนอำเภอปากเกร็ด นอกจากจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว ยังเป็นชุมชนที่มีการขยายตัวในอัตราที่สูงทั้งในด้านเศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรม และประชากร ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เป็นต้นมานั้นเริ่มที่จะมีการกระจายความเจริญออกจากกรุงเทพฯ จนกระทั่งมาถึงฉบับที่ 6 ซึ่งกำหนดให้เป็นพื้นที่รองรับการย้ายถิ่นของประชากร และรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวออกมาจากพื้นที่กรุงเทพฯ โดยมีบทบาทหน้าที่หลักในการรองรับด้านที่อยู่อาศัย และจากการที่พื้นที่ศึกษามีความพร้อมในทุกด้านซึ่งได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 และบทที่ 4 อันได้แก่ ด้านการบริการ การปกครอง ธุรกิจการเงิน ศูนย์การค้าและบริการ การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น จึงเป็นการส่งผลให้ชุมชนเมืองนนทบุรีมีการขยายตัวต่อไป อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของแต่ละปัจจัยโดยจะเห็นได้จากความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้ง เมื่อพิจารณาจากการที่พื้นที่ศึกษามีลักษณะเป็นเขตสัญจรเข้าเย็น (COMMUTER'S ZONE) ของกรุงเทพฯ (เสาวลักษณ์ ไสยวรรณ, 2527:208) ดังนั้นศูนย์กลางและเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพฯ ที่อยู่ใกล้เคียงจึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ที่อยู่อาศัยมาก โดยเฉพาะทางด้านผังตะวันออกซึ่งมีความได้เปรียบ และมีการขยายตัวของชุมชนมากกว่าพื้นที่ทางฝั่งตะวันตก โดยที่ปัจจุบันบริเวณถนนแจ้งวัฒนะนั้นจะมีศักยภาพในการพัฒนาที่ดินสูง เพราะเป็นถนนสายหลักที่เชื่อมต่อกับถนนประชาชื่นและถนนรามอินทรา นอกจากนี้ยังมีโครงข่ายเชื่อมต่อกับถนนติวานนท์ มีโครงข่ายเชื่อมโยงกับถนนงามวงศ์วานและถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี อันเป็นพื้นที่กรุงเทพฯ ที่รองรับความเจริญที่มีอยู่เดิมแล้ว อีกทั้งยังมีโครงการทางด่วนชั้นที่ 2 และโครงการที่อยู่อาศัย และที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มาก (เมืองใหม่ในอนาคต) จึงยังส่งผลให้พื้นที่ในบริเวณนี้เกิดการขยายตัวมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดนนทบุรีรวมถึงอำเภอเมืองนนทบุรีเองด้วย และทางฝั่งตะวันตกซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ มากกว่า แต่จากการที่มีสะพานพระนั่งเกล้าฯ เชื่อมสองฝั่งของพื้นที่ศึกษา ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกสะดวกสบายขึ้น ทั้งนี้โดยที่ใช้เส้นทางถนนรัตนาธิเบศร์ซึ่งเชื่อมต่อกับถนนไทรมา และถนนบางบัวทอง

นนทบุรี เชื่อมต่อกับถนนเกษตร-อุดม อีกทั้งระบบถนนวงแหวนทำให้มีการเช่าถึงพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกมากขึ้น ก่อให้เกิดการขยายตัวของชุมชนทางฝั่งนี้มากขึ้นเช่นกัน

จากการที่มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกประกอบกับความแออัดของกรุงเทพฯ ส่งผลให้พื้นที่ศึกษาซึ่งอยู่ติดต่อกับกรุงเทพฯ มีบทบาทรองรับความเจริญที่เข้ามาสู่จังหวัดนนทบุรี ทำให้ระดับของราคาที่ดินสูงขึ้นมาก แต่ก็ยังต่ำกว่าในกรุงเทพฯ โดยระดับของราคาที่ดินนั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของชุมชน ซึ่งพื้นที่ที่มีราคาที่ดินต่ำจะมีความได้เปรียบกว่า เพราะราคาที่ดินเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่ทำให้นักลงทุนตัดสินใจในการเลือกที่จะลงทุนพื้นที่ขนาดเล็กในบริเวณใดจึงจะคุ้ม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับที่ตั้งและคุณค่าของสิ่งที่น่าสนใจของที่ตั้งนั้นด้วย (ALONSO, 1960:436) จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นเขตเทศบาลตำบล และเป็นศูนย์กลางเมืองปรากฏว่าที่ดินมีราคาแพงกว่าทางฝั่งตะวันตก ดังนั้นจึงมีการลงทุนที่สูงมากขึ้นในการพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัย จึงไม่สามารถทำได้ง่ายนัก โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ริมถนนแจ้งวัฒนะช่วงใกล้กับบริเวณทางด่วน ดังนั้นพื้นที่บริเวณดังกล่าวซึ่งอาจกลายเป็นย่านพาณิชย์กรรมแทนหรือถ้าจะเป็นที่อยู่อาศัยจะเป็นลักษณะของอาคารชุดพักอาศัยเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่พื้นที่ทางฝั่งตะวันตกมีราคาต่ำกว่าและพื้นที่ขนาดใหญ่กว่า มีการลงทุนที่ต่ำกว่า อย่างไรก็ตามแม้ว่าพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกจะมีราคาที่ดินสูง แต่มีคุณค่าของสิ่งที่น่าสนใจทางด้านทำเลที่ตั้งและด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการมากกว่า จึงมีการลงทุนในพื้นที่ฝั่งนี้มาก มีการขยายตัวของชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม โดยที่ในช่วงปี พ.ศ.2530-2534 นั้น กรุงเทพฯ มีการขยายตัวมากและความแออัดทางด้านที่อยู่อาศัย เกิดอุปสงค์และอุปทานในเรื่องที่อยู่อาศัยมากบทบาทในการที่พื้นที่ศึกษาซึ่งอยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ จึงต้องมีบทบาทในการรองรับดังกล่าวทำให้การใช้ที่ดินของพื้นที่ศึกษาย่อมเปลี่ยนไปด้วย โดยที่จากเดิมที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีการตั้งถิ่นฐาน และย่านการค้าอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง ได้กลายเป็นการตั้งถิ่นฐานบริเวณริมถนนสายหลักและสายรองมากขึ้น เกิดการจัดสรรที่ดินและเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยในลักษณะต่าง ๆ เช่น บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ อาคารชุดพักอาศัย คอนโดมิเนียมอุตสาหกรรม และพลาซ่า ซึ่ง 3 ลักษณะหลังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นไปเรื่อย ๆ สำหรับพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกมีพื้นที่ว่างมากกว่าทางฝั่งตะวันออก จึงมีความได้เปรียบกว่าในการที่จะขยายตัวจากชุมชนออกสู่พื้นที่ว่างที่สะดวกกว่า ราคาที่ดินต่ำและหาพื้นที่ขนาดใหญ่ในการลงทุนได้ง่ายกว่า จึงเห็นว่าปัจจุบันมีการทำโครงการหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นบ้างแล้ว แต่อย่างไรก็ตามมีความเหมาะสมในการที่จะรองรับการขยายตัวรองลงมาเพราะยังมีการใช้ที่ดินเกษตรกรรมมากกว่าทางฝั่งตะวันออก จึงมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรมมากกว่าทางฝั่งตะวันออก จึงมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรมเช่นเดิม หรือทำอู่-

สาหรณรเก็ยวกับการเกษตร จึงไมควรใหพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดทางฝั่งตะวันตกนี้ขยายตัว
มากนัค ควรมีลักษณะเป็นปอดของเมือง เพื่อสภาพแวดล้อมของชุมชนอำเภอปากเกร็ดเอง และ
จังหวัดต่าง ๆ โดยรอบ

จากการศึกษาที่ผ่านมามาพบว่า การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนอำเภอปากเกร็ดนั้น
ก่อให้เกิดข้อดีและข้อเสยตามมาดังนี้

จะเห็นได้ว่าการขยายตัวของชุมชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนอำเภอปากเกร็ด ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งมีข้อดีและข้อเสีย โดยพื้นที่เกษตรกรรมต้องเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่เมือง เพื่อที่จะรองรับการขยายตัว รัฐจำเป็นต้องบริหารจัดการสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้เพียงพอและจากการที่เป็น COMMUTER'S ZONE จึงมีการจราจรติดขัดในช่วงเวลาเร่งด่วนเพื่อที่จะเข้าไปยังแหล่งงานเก่า คือ กรุงเทพฯ นั้นเอง

แนวความคิดจึงควรกำหนดรูปแบบเมือง เป็นแบบหลายศูนย์กลางตามพื้นที่เมืองที่ขยายตัวออกไป การใช้ที่ดินควรเป็นแบบหลายศูนย์กลาง มีศูนย์กลางเป็นพาณิชย์กรรม และอยู่อาศัยหนาแน่นปนกัน ถัดออกไปเป็นที่พักอาศัยหนาแน่นปานกลาง, หนาแน่นน้อย ตามลำดับ ส่วนพื้นที่เกษตรกรรมจะถดถอยไปรอบนอกของกลุ่มพื้นที่ต่าง ๆ สถาบันราชการ และโรงเรียน ก็ให้มีการกระจายตัวให้มีรัศมีการบริการครอบคลุมทุกพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ที่ผ่านมามีพบว่าในขณะที่สภาพพื้นที่และสภาพความเป็นอยู่ทางฝั่งตะวันตกจะเป็นลักษณะของการอาศัยในพื้นที่เมืองกึ่งชนบท แต่มีสภาพความเป็นอยู่แบบเมือง พฤติกรรมทางสังคมของผู้คนทางฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ สวนผลไม้ และมีที่ดินทำกินของตัวเองบ้าง และส่วนหนึ่งต้องเช่าที่ทำกิน จะพบปัญหาในการทำเกษตรกรรมในเรื่องของคุณภาพดินไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้เต็มที่ การขาดความรู้ความเข้าใจทางด้านเทคโนโลยีทางเกษตร ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ศึกษาเริ่มเห็นความสำคัญของการทำเกษตรกรรมน้อยลง ประกอบกับการที่นักเก็งกำไรนักลงทุนเล็งเห็นราคาที่ดินที่ถูกเหมาะแก่การลงทุน จึงเกิดการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยเกษตรกรพร้อมที่จะหันไปสู่ฐานะสังคมที่ดีกว่าเดิม จึงต้องการขายที่ดินที่เป็นเกษตรกรรม จากการสอบถามในสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีนั้นมีการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นจำนวนมาก โดยทั่วไปโดยในระหว่างนั้นเจ้าของที่ดินยังไม่พร้อมที่จะลงทุนบนที่ดินของตน จึงทำให้เกิดพื้นที่รกร้างว่างเปล่าปราศจากคุณค่าทางเศรษฐกิจ โดยจะเห็นได้ชัดจากพื้นที่บริเวณถนนติวานนท์ สุขาประชาสรรค์ เป็นต้น จะมีสภาพเป็นทุ่งว่างมองเห็นสภาพเดิมที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม แต่รอการเตรียมพร้อมที่จะกลายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย ดังนั้นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นคือ "พื้นที่เมืองจะถูกสร้างขึ้นบนพื้นที่เกษตรกรรม" ถ้าเป็นเช่นนั้นสิ่งที่เราต้องยอมรับกันคือ "ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนอำเภอปากเกร็ดทั้งสองฝั่งพร้อมที่จะเป็นชาวเมือง" ชาวสวนเดิมจะมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพียงแต่มีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปในสภาพแวดล้อมใหม่ ส่วนบุตรหลานในรุ่นต่อมาได้รับการศึกษาที่ดีขึ้นก็พร้อมที่จะเป็นชาวเมืองเต็มตัว จะเห็นได้ว่าฝั่งเมืองรวมนนทบุรีที่ออกมาแล้วแม้ว่าจะมีข้อกำหนดของการใช้ที่ดินในเขตฝั่งเมืองรวมนนทบุรี แต่ในความเป็นจริงสภาพการใช้ที่ดินก็ได้เป็นเช่นนั้น ในการที่จะอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวไว้ให้ได้ นั้นน่าจะสามรถทำได้ในพื้นที่ที่ไกลออกไปจากกรุงเทพฯ และยังคงทำการเกษตรกรรมอยู่มาก เช่น

ทางพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น อย่างไรก็ตามพื้นที่สีเขียวที่ยังคงเหลืออยู่ในพื้นที่ศึกษานั้นควรอยู่ในพื้นที่ต่อไป เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีต่อประชาชนที่อยู่อาศัยในอนาคต ดังนั้นบทบาทของชุมชนอำเภอปากเกร็ดในอนาคตจึงออกมาอย่างเด่นชัดรองรับในด้านที่อยู่อาศัย โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี

5.3 แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ

ด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ

ด้านการใช้ที่ดิน จากการทำอำเภอเมืองนนทบุรีมีบทบาทรองรับด้านที่อยู่อาศัย และมีสถาบันราชการประกอบกับการมีอุปสงค์ของคนที่ต้องการที่พักอาศัยอยู่ในระดับสูง เนื่องจากอยู่ใกล้กับแหล่งงานทำให้สามารถเดินทางได้สะดวก และราคาที่ดินถูกกว่ากรุงเทพฯ ดังนั้นควรต้องปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย ทั้งด้านสภาพการอยู่อาศัยเองและสภาพแวดล้อมที่ดี มีให้เกิดการขยายตัวที่แออัดจนเกินไป รวมทั้งการจัดให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมหลักทั้งสอง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นให้เหมาะสมกับกิจกรรมดังกล่าวด้วย จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรใช้มาตรการทางกฎหมายควบคุมการใช้ที่ดินในพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดตามแนวทางผังเมืองรวมอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีการปรับปรุงโครงข่ายของถนนตลอดจนการจัดบริการสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ทั่วถึง เพื่อดึงดูดให้พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาตามความเหมาะสม

2. การจัดให้มีเคหะพักอาศัยเพื่อประชาชนควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่นกับการเคหะแห่งชาติในการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการจัดทำแผนผังโครงการ การจัดสรรที่ดิน เพื่อประโยชน์ในการอนามัย การคมนาคม ความปลอดภัย และการผังเมือง เช่น โครงการเคหะชุมชนปากเกร็ด นอกจากนี้ควรมีมาตรฐานควบคุมการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 6 ดังนี้

- ขนาดความกว้างของความยาวต่อสูง หรือเนื้อที่จำนวนน้อยที่สุดของที่ดินแปลงย่อยที่จะจัดสรรได้

- ระบบและมาตรฐานของถนนประเภทต่าง ๆ ทางเดิม และทางเท้าในที่จัดสรรทั้งหมด รวมทั้งการต่อเชื่อมกับถนน หรือทางสายนอกที่ดินจัดสรร

- ระบบระบายน้ำ

- ระบบมาตรฐานของสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ

3. ปรับปรุงบริเวณที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมให้มีสภาพความเป็นอยู่ และมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

4. กำหนดพื้นที่สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นใหม่ ไม่ให้ปะปนกับบริเวณพักอาศัย โดยให้อยู่ในทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือความรำคาญต่อชุมชนบริเวณพักอาศัยที่ใกล้เคียง

5. ส่งเสริมการท่องเที่ยว ในพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดมีสถานที่น่าท่องเที่ยวมากมาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทางธรรมชาติ ทิวทัศน์ ฯลฯ จึงควรมีการจัดทำข้อมูล

ด้านการท่องเที่ยวไว้สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยเองและชาวต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะมีวัดเก่าแก่มากมาย ภาพเขียนฝาผนังในอุโบสถวัดปรมัย โองดิน โบราณขนาดใหญ่ มีการปั้นหม้อดินเผาโดยชาวมอญ เรือนพระที่นั่งของพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ สวนสมเด็จพระเจ้าสวนทิพย์ เป็นต้น และยังมีชื่อเสียงทางสวนผลไม้ที่มีรสชาติดีโดยเฉพาะทุเรียนนนท์ จึงควรมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการคมนาคม และรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว โดยประชาสัมพันธ์เผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวให้ประชาชนตลอดจนชาวต่างประเทศรู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะชาวต่างประเทศที่นิยมชมกอล์ฟที่ศรัทธาจะสามารรถเดินทางจากกรุงเทพฯ มายังท่าอากาศยานปากเกร็ดโดยเดินทางไปกลับได้อย่างสะดวก ดังนั้นจึงควรร่วมมือประสานกับรัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชน โดยเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาลงทุนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวจะมีประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของระดับจังหวัดนนทบุรีและประเทศอีกด้วย

6. โครงการเปลี่ยนพื้นที่นาเป็นพื้นที่สวนผลไม้ ในการที่พื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ด ประกอบการธุรกิจบ้านจัดสรรมาก ทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนแปลงเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นชาวสวนสูงตามไปด้วย ทางสำนักงานเกษตรจังหวัดและเกษตรอำเภอได้ร่วมกันจัดเจ้าหน้าที่ออกให้คำแนะนำตามโครงการเปลี่ยนพื้นที่นาให้เป็นพื้นที่สวนผลไม้ พร้อมกับการให้ความรู้ในการปรับปรุงสวนผลไม้ของเกษตรกรโดยที่เกษตรกรจะได้รับผลตอบแทนสูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งโครงการนี้เริ่มตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบัน (2535) โดยไม้ผลที่ต้องการปลูก ได้แก่ มะม่วงส้มโอ กระท้อน ทุเรียนและมะนาว โดยมีอาชีพเสริมคือการเลี้ยงปลา ทั้งนี้จะเป็นการช่วยอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมไว้ให้ได้ด้วย

7. อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวทางฝั่งตะวันออกที่ยังคงเหลือและทางฝั่งตะวันตกไว้ให้มากที่สุด แม้ว่า เป็นไปได้ลำบาก เพราะรายได้จากการทำเกษตรกรรมกับการขายที่ดินของเกษตรกรนั้นต่างกันมาก อย่างไรก็ตามต้องชี้ให้เกษตรกรเห็นคุณค่าของการทำเกษตรกรรมช่วยเหลือโดยทางภาครัฐ จะช่วยกันส่งเสริมอาชีพการทำเกษตรกรรมเพื่อยกระดับรายได้ของประชาชน มีการสนับสนุนทางด้านเงินกู้แก่เกษตรกร มีการให้คำแนะนำให้ความรู้โดยจัดส่งเจ้าหน้าที่ทางการเกษตรเข้าไปร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชากรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรมต่อไป

8. ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ทดแทนความเจริญของวัตถุที่เข้ามา เช่น บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ถนน โรงงานอุตสาหกรรมซึ่งทำให้สภาพความเขียวขุ่มของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นปอดของกรุงเทพฯ นั้นมีน้อยลง โดยปลูกไม้ผล ไม้ดอก ที่เหมาะสมกับสภาพที่จะต้องรองรับด้านที่อยู่อาศัย ให้มีความร่มรื่นและอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีโครงการส่งเสริมการผลิตหญ้าสนามเพื่อการค้าขึ้น

เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากพื้นที่ดินว่างเปล่า และยังมีโครงการที่จะปลูกไม้ดอกที่มีสีเหลือง เพื่อแสดงถึงการรองรับด้านที่อยู่อาศัยอีกด้วย

9. อนุรักษ์คุ้มครอง ซ่อมแซมโบราณสถานต่าง ๆ และโบราณวัตถุต่าง ๆ ในพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ด ซึ่งกรมศิลปากรได้ขึ้นบัญชีเป็นโบราณสถานไว้แล้วบ้าง เนื่องจากมีความเก่าแก่ และประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจและนำศึกษาทั้งในด้านสถาปัตยกรรมและจิตรกรรม โดยเป็นแหล่งวิทยาการที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

10. รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ประเพณีติดต่อกันมานาน จนเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี และชุมชนอำเภอปากเกร็ดเอง งานเทศกาลประกวดผลไม้ งานอนุรักษ์มรดกไทย ที่จัดเพื่อแสดงผลิตภัณฑ์ หัตถกรรม การละเล่นพื้นบ้าน งานลอยกระทง รำมอญ เป็นต้น

ด้านการคมนาคม-ขนส่ง

1. การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและการเข้าถึง

1) ควรปรับปรุงผิวการจราจรของถนนซอยต่าง ๆ เช่น ถนนซอยชูชาติอนุสรณ์ ถนนสุขาประชาสรรค์ 2 เป็นต้น ซึ่งเป็นถนนที่สามารถลดตัดสู่ถนนสายหลักเข้าสู่เมืองอันเป็นจุดเชื่อมระหว่างที่พักอาศัยกับแหล่งงานได้ เป็นการแบ่งเบาความแออัดของการจราจรบนถนนสายหลักในช่วงเวลาเร่งด่วนได้

2) ด้านการเพิ่มพื้นที่ถนน

- ควรสนับสนุนในการจัดทำทางยกระดับในบริเวณที่มีถนนสายสำคัญตัดกัน เช่น บริเวณสามแยก สีแยกต่าง ๆ ก่อนที่จะเกิดการจราจรคับคั่งมากจนกระทั่งเป็นปัญหาในเวลาก่อสร้างในอนาคต

- เพิ่มผิวถนนจราจรโดยการขยายไหล่ทางและทางเท้า

- เคลื่อนย้ายเสาไฟฟ้าไม่ให้กีดขวางทางจราจร

3) ด้านการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ

- ส่งเสริมและปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งสาธารณะทั้งทางบกและทางน้ำ เพราะในเวลา 3 ปีข้างหน้าเฉพาะโครงการของเมืองทองธานีจะทำให้มีประชาชนเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนถึงอย่างต่ำประมาณ 3 แสนกว่าคน ดังนั้นการคมนาคมขนส่งมวลชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เช่น โครงการรถไฟฟ้า โครงการปรับปรุงและเพิ่มเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางแบบธรรมดาและแบบมีเครื่องปรับอากาศ เพื่อประชาชนจะได้นิยมมาใช้บริการขนส่งสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมากขึ้นเพื่อปริมาณรถยนต์ในท้องถนนจะได้ลดลง ส่วนในด้าน

การบริการทางเรือในแม่น้ำเจ้าพระยาติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ และพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งเรือตามลำคลองหลัก ๆ ในฝั่งตะวันตกของอำเภอควรพัฒนาให้มีขีดความสามารถและบริการที่มีคุณภาพสูง น่าจะเป็นวิธีที่จะช่วยผ่อนคลายภาระการติดขัดของการจราจรในปัจจุบันได้

- ควรมีการประสานระบบเส้นทางรถโดยสารในจังหวัดนนทบุรีให้ทั่วถึง โดยคำนึงถึงย่านที่เป็นที่พักอาศัยโดยเฉพาะแห่งใหม่ เช่น ในเขตตำบลบางพูด และทั้งในช่วงถนนติวานนท์และด้านที่จะไปออกถนนแจ้งวัฒนะ ควรกำหนดเส้นทางที่ประชาชนสามารถใช้บริการรถโดยสารอื่น ๆ เดินทางติดต่อกับพื้นที่รอบนอกได้สะดวก

4) ลดปริมาณการจราจร การแก้ไขในลักษณะนี้มี 2 แบบคือ ย้ายกิจกรรมที่ตั้งจุดการจราจรหรือเพิ่มแหล่งกิจกรรมในบริเวณอื่นเพื่อกระจายการจราจร ซึ่งต้องพิจารณาถึงตำแหน่งที่ตั้งของกิจกรรมในปัจจุบัน และความเป็นไปได้ในแง่การลงทุน สรุปได้ดังนี้

1. ไม่ขยายการบริการศูนย์การค้าในบริเวณเดียวกัน แต่ถ้าหากมีผู้ใช้บริการเพิ่มมากขึ้นจะสนับสนุนให้เกิดการบริการ ในบริเวณอื่นเพื่อช่วยกระจายทิศทางและปริมาณจราจร

2. กำหนดเวลาที่ยินยอมให้รถที่มีขนาดใหญ่วิ่งระหว่างจังหวัดนั้นผ่าน และไม่ให้ผ่าน

5) ด้านการจัดระบบจราจรและสิ่งแวดล้อม

- ควรควบคุมดูแลเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศและเสียงที่เกิดจากการจราจร เช่น ฝุ่นละออง ควันทันและเสียงดังจากท่อไอเสียของรถที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนลดลง ซึ่งเดิมเคยมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีนามีสวน มีอากาศที่ดีกว่าปัจจุบันนี้มาก

6) ด้านการควบคุมปริมาณการจราจร และควบคุมการใช้ยานพาหนะ การใช้ถนนตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบก

- ห้ามรถบรรทุกขนาดใหญ่วิ่งในช่วงเวลาเร่งด่วน แม้กระทั่งช่วงสายจนถึงช่วงบ่ายจะมีรถบรรทุกใช้เส้นทางมากโดยเฉพาะช่วงถนนติวานนท์ที่จะไปจังหวัดปทุมธานี และในถนนแจ้งวัฒนะก็เช่นกัน จะมีรถบรรทุกจากกรุงเทพฯ ผ่านพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ด เพื่อไปยังจังหวัดปทุมธานีและถนนวงแหวนรอบนอกจำนวนมาก ควรจะควบคุมและป้องกันในการที่จะเกิดอุบัติเหตุได้

7) ด้านการจัดการระดมทุนและปรับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- อาจจัดตั้ง "กองทุนจัดระบบการจราจร" เช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงระบบการจัดสรรภาษี และค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ เพื่อนำมาพัฒนาระบบควบคุมและจัดการจราจรที่จะเป็นประโยชน์ต่อไป

- แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจราจรและขนส่งให้เกิดความคล่องตัว เช่น แก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งจะเน้นการแก้ไขเพื่อให้ผู้ขับขี่และคนเดินเท้ามีระเบียบวินัยในการใช้รถใช้ถนน และการแก้ไขพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ในกฎกระทรวง

8) ด้านการประสานกลไกและองค์การที่เกี่ยวข้อง

- ควรจะมีการประสานงานของระบบการจราจรในเขตกรุงเทพฯ และนนทบุรี ทั้งทางด้านเทคนิค การเงิน และการจัดการโดยให้หน่วยงานต่าง ๆ มีการร่วมมือกันอย่างเชื่อมโยงอย่างเช่น โครงการ 2 โครงการ คือโครงการรถยนต์เลียบคลองประปา และโครงการสะพานยกระดับหรือขยายผิวจราจรบริเวณทางแยกจากถนนแจ้งวัฒนะ เพื่อไปออกสู่ถนนประชาชื่น และสามแยกถนนติวานนท์ ช่วงสวนสมเด็จจะมีการจราจรแน่นมากเช่นกัน เป็นต้น

ด้านการบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ

1. ระบบไฟฟ้า เนื่องจากมีการให้บริการไฟฟ้าอยู่อย่างทั่วถึง ลักษณะที่ควรปรับปรุง คือ การเพิ่มขนาดของสายไฟฟ้าเพื่อเพิ่มกำลังกระแสไฟฟ้า ในรูปแบบของการจัดสร้างสถานีไฟฟ้าย่อย หรือจัดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้า ซึ่งแผนการในอนาคตจะมีการจัดตั้งสถานีย่อยขึ้นบริเวณโครงการเมืองทองธานี

2. ระบบประปา ควรจัดวางแนวท่อประปาให้สอดคล้องกับทิศทางการขยายตัวของบริเวณที่พักอาศัยซึ่งปัจจุบันยังให้บริการไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกของชุมชนอำเภอปากเกร็ด ซึ่งยังมีการใช้น้ำบาดาลอยู่ จึงควรปรับปรุงการให้บริการและคุณภาพของน้ำประปาที่จ่ายบริการแก่ประชาชนให้อยู่ในมาตรฐานที่เหมาะสมในการนำไปใช้อุปโภคบริโภคได้

3. ระบบโทรศัพท์ องค์การโทรศัพท์ควรมีการเพิ่มจำนวนคู่สายโทรศัพท์ เพื่อตอบสนองอุปสงค์ที่มีมากของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดและยังคงมีเพิ่มขึ้นต่อไป เพราะการขยายตัวของชุมชน - ซึ่งต่อไปควรดำเนินการตามโครงการขยายโทรศัพท์เร่งด่วน และเพิ่มหมายเลขโทรศัพท์ในพื้นที่ตามเป้าหมายอย่างเร่งด่วนต่อไป

4. การกำจัดขยะมูลฝอย จากการทำมีการขยายตัวในเขตชุมชนอำเภอปากเกร็ดสูง เป็นเหตุให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นก่อให้เกิดปัญหาในการเก็บขนและกำจัดให้หมดได้จึงมีขยะตกค้างมีแนวทางแก้ไขดังนี้

- 1) ขยายพื้นที่ปฏิบัติงานในการจัดเก็บขยะมูลฝอย
- 2) เพิ่มจำนวนพนักงาน รถขนขยะ
- 3) ปรับปรุงวิธีการกำจัดขยะให้ถูกหลักสุขาภิบาล

5. แม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองต่าง ๆ เกิดภาวะเน่าเสีย ทำให้พื้นที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเน่าเสียของน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลผ่าน ดังนั้น การดูแลรักษาคุณภาพของน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา และคูคลองต่าง ๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะประชาชนยังคงต้องใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค และเป็นเส้นทางคมนาคม ทั้งนี้เป็นเพราะสาเหตุจากการปล่อยของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ร้านค้า บ้านเรือนตามริมน้ำ หมู่บ้านจัดสรรและการใช้ยาฆ่าแมลงและยาปราบศัตรูพืช

การดำเนินการที่แล้วมาทางจังหวัดนนทบุรี เน้นนโยบายด้านการจัดเก็บทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด โดยเฉพาะปัญหามลพิษทางน้ำนี้มากโดยเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาจังหวัดด้วยมีแนวทางแก้ไขดังนี้

1) ทางอุตสาหกรรมจังหวัด ต้องกวดขันให้โรงงานอุตสาหกรรมปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด โดยต้องมีการพอกหรือบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำเสียลงท่อระบายน้ำ

2) ให้ทางผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับหมู่บ้านจัดสรร สร้างสิ่งสาธารณูปการเกี่ยวกับการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมีอบบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะระบายลงสู่ทางระบายสาธารณะ โดยปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพราะในบางกรณีมีการสร้างจริงแต่ไม่ได้มีการใช้ปฏิบัติเนื่องจากกลัวเสียค่าใช้จ่าย

3) ทางจังหวัดโดยเทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องจัดที่ทิ้งขยะไว้เพื่อให้ทิ้งในที่ที่เตรียมเฉพาะ โดยห้ามมีการทิ้งในท่อระบายน้ำ ทางระบายสาธารณะหรือแม่น้ำลำคลอง

4) สำนักงานเกษตรจังหวัดต้องพิจารณาหาวิธีป้องกันและแนวทางแก้ไข สำหรับการใช้น้ำยาฆ่าแมลง หรือยาปราบศัตรูพืชของเกษตรกร

5) อำเภอปากเกร็ดต้องขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการต่าง ๆ และประชาชนในการช่วยกันชลอปัญหาน้ำเสีย

6. การบรรเทาสาธารณภัย จากสภาพพื้นที่ของชุมชนอำเภอปากเกร็ดมีลักษณะใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานครคือ มีลักษณะเป็นสังคมเมืองทางฝั่งตะวันออกและสังคมชนบทและเมืองกึ่งชนบททางฝั่งตะวันตกมีความเป็นเมืองและยังคงมีพื้นที่เกษตรกรรม นอกจากนี้ยังมีการลักขโมยผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นอีกปัญหาหนึ่งด้วย ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ป้องกันและปราบปรามมีไม่เพียงพอ

ทางสถานีตำรวจภูธรอำเภอปากเกร็ดควรตั้งจุดตรวจ จัดกำลังสายตรวจ ออกตรวจตราฯ โดยใช้การระดมกำลังจากพลังมวลชนต่าง ๆ นอกเหนือไปจากกำลังเจ้าหน้าที่

ตำรวจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนอยู่แล้ว คือ ควรขยายงานด้านบุคลากรของตำรวจในสถานีตำรวจ เพื่อให้มีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงพอต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ประชาชนที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ควรจัดให้มีรถยนต์และเครื่องมือดับเพลิงเพื่อป้องกัน และแก้ไขในกรณีเกิดเพลิงไหม้ในเขตพื้นที่ศึกษาทั้ง 2 ฝั่ง โดยนอกจากจัดตั้งสถานีดับเพลิงไว้ในพื้นที่บริเวณที่ว่าการอำเภอปากเกร็ดแล้ว ควรจะตั้งสถานีดับเพลิงเพื่อรับผิดชอบพื้นที่บริเวณนอกเขตเทศบาลตำบลด้วย โดยให้มีจำนวนพนักงานและอุปกรณ์เครื่องใช้ในการดับเพลิงให้พอเหมาะกับการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของฝั่งตะวันตก อีกทั้งควรมีการจัดวางหัวสูบลมสำหรับต่อท่อสำหรับดับเพลิงให้มากขึ้นด้วย

7. การจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ควรจัดให้มีการสร้างจัดสวนสาธารณะที่มีความร่มรื่นเพิ่มขึ้น เพราะในปัจจุบันมีแต่สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลปากเกร็ด

ด้านการบริการการพัฒนา

ในการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นของอำเภอปากเกร็ด ประกอบด้วย

- เทศบาลตำบลปากเกร็ด ครอบคลุมพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกของอำเภอทั้งหมด
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่นอกเหนือความดูแลของเทศบาลตำบลปากเกร็ด ซึ่งในพื้นที่ศึกษานั้นมีปัญหาทางด้านการใช้ที่ดินและปัญหาสาธารณะ

ในการที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวนั้น จำเป็นต้องอาศัยเงินงบประมาณ จำนวนบุคลากรที่เพียงพอและมีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีแนวทางในการบริหารการพัฒนา ดังนี้

1. มาตรการด้านการจัดการและการลงทุน

การดำเนินการการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นจะต้องใช้งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ ฯลฯ เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการจัดการที่มีประสิทธิภาพให้ได้ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชนตลอดจนประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ ให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยมีที่ว่าการอำเภอปากเกร็ดเป็นหน่วยงานหลักที่ประสานการดำเนินงานดังกล่าว โดยมีแนวทางและมาตรการดังนี้

1) มาตรการส่งเสริม-สนับสนุนให้เกิดการพัฒนา และการขยายตัวของชุมชนอย่างเหมาะสมกับการใช้ที่ดิน

ก. การสนับสนุนให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามาร่วมโครงการบางประเภทที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น

- หน่วยงานเทศบาล และภาคีรัฐบาลให้การสนับสนุนทางการบริการสาธารณูปโภค - สาธารณูปการพื้นฐาน

- หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนบางส่วนในรูปของงบประมาณ วัสดุ-อุปกรณ์ ตลอดจนการฝึกอบรม ตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาตรอกซอยทางเดิน ทางเท้า ระบายน้ำ เป็นต้น

ข. หน่วยงานท้องถิ่นร่วมกับกลุ่มเอกชน ดำเนินการในโครงการบางประเภท เช่น การร่วมกับกลุ่มเอกชนเจ้าของที่ดิน ภาคเอกชนนักลงทุนรวมกันในรูปแบบของสหกรณ์หรือบริษัทจัดรูปที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนอย่างเหมาะสม เป็นต้น

ค. การเชิญชวนในองค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมทำโครงการหรือลงทุนตามผังเมืองรวมเทศบาล ตามแนวทางการใช้ที่ดินที่ได้เสนอแนะไว้องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ที่อาจเข้าร่วมโครงการตั้งเช่น การเคหะแห่งชาติ ธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ บริษัทพัฒนาที่ดิน งานก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น

ง. หน่วยงานท้องถิ่นจัดหางบประมาณมาดำเนินการในโครงการต่างๆ ตามแนวทางที่เสนอแนะไว้ โดยใช้งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ 3 ประเภท ซึ่งได้แก่ เงินรายได้ของท้องถิ่น (ภาษี-ค่าธรรมเนียม) งบประมาณแผ่นดิน (เงินอุดหนุนและงบประมาณ) และเงินกู้ เงินช่วยเหลือต่าง ๆ

2) เงินทุนและแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนา มีดังต่อไปนี้

ก. งบประมาณรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งได้จากการจัดเก็บภาษี และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งเงินรายได้จากการประกอบกิจการประเภทพาณิชย์ต่าง ๆ

ข. งบประมาณแผ่นดิน ได้แก่ เงินอุดหนุนช่วยเหลือหรือสมทบที่รัฐบาลจ่ายให้กับหน่วยงานท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ ตามโครงการที่ท้องถิ่นได้จัดทำขึ้น โดยอาจแบ่งได้ 3 ประเภท

- เงินอุดหนุนกิจกรรมทั่วไป เป็นเงินอุดหนุนแก่เทศบาลในอัตราเฉลี่ยต่อหัวตามจำนวนประชากรที่มีอยู่

- เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินอุดหนุนโครงการพัฒนาของท้องถิ่นที่ได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด จำนวนเงินอุดหนุนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและมาตรฐานทางการคลังของเทศบาลนั้น ๆ

- เงินอุดหนุนกรณีพิเศษ เป็นเงินอุดหนุนสำหรับโครงการพิเศษที่ท้องถิ่นจำเป็นต้องดำเนินและต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถเสนอโครงการต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาความเหมาะสมเป็นกรณีไป

ค. งบประมาณเงินกู้ และเงินช่วยเหลือสำหรับโครงการตามแผนพัฒนาที่เสนอแนะไว้แต่ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณและไม่สามารถขอเงินอุดหนุนได้เพียงพอ ท้องถิ่นอาจขอกู้เงินและขอเงินช่วยเหลือได้จากแหล่งต่าง ๆ

ง. เงินทุนพัฒนาจากภาคเอกชน จากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวมาแล้ว การเข้ามาร่วมดำเนินการโดยภาคเอกชน เช่น โครงการพัฒนาที่ดินสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ เหล่านี้ จะดำเนินงานโดยใช้เงินทุนจากภาคเอกชน ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระการลงทุนของหน่วยงานท้องถิ่นลงได้เป็นอย่างมาก

2. มาตรการด้านภาษี

มาตรการทางด้านภาษี ถือว่าเป็นมาตรการสำคัญอันหนึ่งที่จะต้องดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการได้แก่ การเพิ่มพูนรายได้ของท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการให้บริการพื้นฐานที่จำเป็น และการกำหนดอัตราภาษีให้เหมาะสมเพื่อชักนำให้เกิดการใช้ที่ดินตามวัตถุประสงค์ และแนวทางที่เสนอไว้

ก. การเพิ่มรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ดังนี้

- การปรับปรุงโครงสร้างภาษี ได้แก่ การขยายฐาน การจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม และการเพิ่มอัตราภาษีค่าธรรมเนียม เป็นต้น
- การเพิ่มประสิทธิภาพ ในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม
- การขยายกิจการเทศพาณิชย์

ข. การกำหนดอัตราภาษี และค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เช่น ในกรณีการใช้ที่ดิน อาจกำหนดอัตราภาษีสูง สำหรับกิจกรรมที่ไม่ต้องการสนับสนุนหรืออาจกำหนดอัตราภาษีสำหรับกิจกรรมที่ต้องการส่งเสริมต่ำ เป็นต้น

ด้านการอนุรักษ์พื้นที่

จากการที่ชุมชนอำเภอปากเกร็ดมีประวัติการตั้งถิ่นฐานอันยาวนาน มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีจึงควรกำหนดพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ ดังนี้คือ

- 1) พื้นที่เกาะเกร็ด กำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อการรักษาโบราณสถาน และมรดกทางศิลปวัฒนธรรมและเพื่อการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้พื้นที่เกาะเกร็ดทั้งเกาะเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งพื้นที่ในบางบริเวณเช่นบริเวณวัดปรมัยยิกาวาส จำเป็นต้องปรับปรุงพื้นที่และอาคารที่ทรงคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ที่มีสภาพทรุดโทรม และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบ เพื่อประโยชน์ด้านภูมิทัศน์และรักษาสภาพแวดล้อมดังจะได้กล่าวในส่วนต่อไป

2) บริเวณชุมชนทำน้ำปากเกร็ด ปลายถนนแจ้งวัฒนะเป็นการอนุรักษ์เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรม เนื่องจากมีลักษณะเป็นชุมชนทำน้ำเก่า และยังมีสภาพของชุมชนดั้งเดิม การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสองฟากถนนยังเหนียวแน่น จึงควรมีการอนุรักษ์ไว้แต่จำเป็นต้องปรับปรุงลักษณะทางกายภาพบางประการ ได้แก่ ถนน ทางเดินเท้า

ด้านภูมิทัศน์ของชุมชน

ควรพิจารณาเพิ่มเติมข้อกำหนดเพื่อเสริมสร้างภูมิทัศน์ชุมชนในบริเวณต่างๆ และปรับปรุงภูมิทัศน์ ดังนี้

1) ย่านริมแม่น้ำเจ้าพระยา กำหนดให้เป็นเขตพิเศษ ให้มีการใช้ที่ดิน โดยมีที่โล่งว่างให้มาก หมายถึง การกำหนดให้พื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (F.A.R.) และมีพื้นที่อาคารปกคลุมดิน (GAC) ต่ำ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางด้านนันทนาการและภูมิทัศน์ การระบายน้ำและการคมนาคมขนส่ง

2) ปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อการนันทนาการ และความสวยงาม
3 บริเวณคือ

ก. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่ปากคลองบางตลาด ถึงปากคลองบางตะไนย์ และให้มีสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจบริเวณหน้าวัดปรมัยยิกาวาส

ข. ปรับปรุงภูมิทัศน์รอบเกาะเกร็ดให้สวยงามเพื่อจุดจูงใจนักท่องเที่ยว

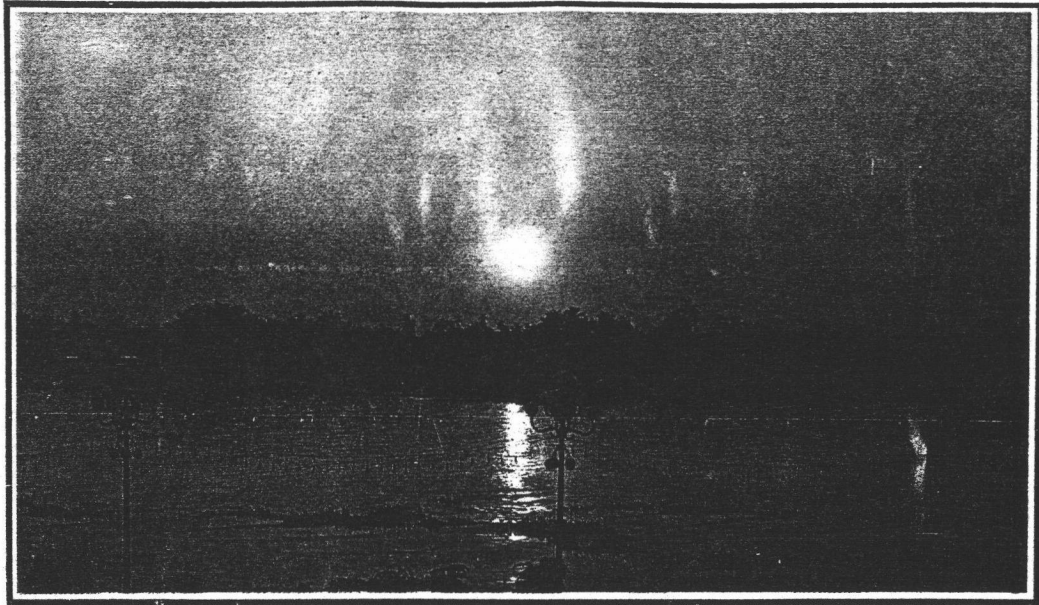
ค. ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองเปรมประชากรช่วงที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา และป้องกันมลภาวะอันจะเกิดแก่น้ำในคลองประปา

ง. ปรับปรุงต้นไม้เพื่อให้เกิดความสวยงาม ร่มรื่นอันเป็นเอกลักษณ์และเสริมสร้างพื้นที่อนุรักษ์ให้ทรงคุณค่า คือ ถนนแจ้งวัฒนะ และถนนติวานนท์ และถนนสายรองได้แก่ ถนนเมืองทองธานี รวมถึงการปลูกต้นไม้ตามริมถนนและบนเกาะกลาง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสวยงาม

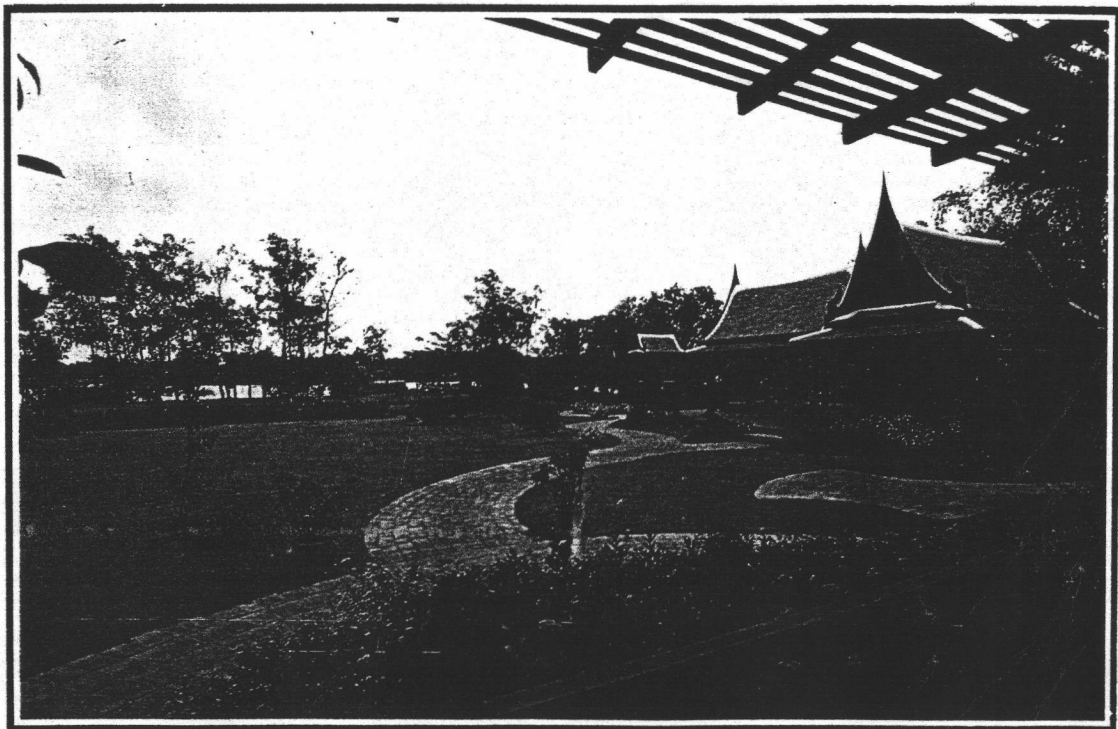
จ. ควบคุมการใช้อาคารและรูปแบบอาคารฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่มีความสวยงามในด้านภูมิทัศน์ชุมชน

ฉ. ขุดลอกคลองที่ตื้นเขิน และไล่อ้ออาคารที่ปลูกรุกล้ำริมคลองเพื่อประโยชน์ในด้านการนันทนาการ การรักษาสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ชุมชนและการระบายน้ำ พร้อมกันนี้ให้มีการควบคุมจำนวน ขอบเขต และการรักษาความสะอาด (การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ) ของเรือประทุนแบบอยู่อาศัยซึ่งมีจำนวนมากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณเชิงสะพานนันทบุรี

รูปที่ 3.3 แสดงพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

บรรยากาศริมแม่น้ำเจ้าพระยา

มุมสบายตาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา